

Društveni vestnik.

Iz „Zveze slovenskih učiteljskih društev“ (Konec). Dne 17. velikega srpana so se zbrali delegatje na grobu Slomškovem ob 7. uri zjutraj ter so mu zapeli „Blagor mu“. Jednako pesem so zapeli tudi A. Tomšiču. Od tod smo se podali v stolno cerkev, da smo si ogledali Slomškov kip.

Od 8—10 je zboroval a) odsek Slomškov v čitalnici, b) odsek za šolsko vrtnarstvo v dvorani pri Gambrinu in c) odsek za razna učila v čitalnici.

V Slomškovem odseku, kateremu je predsedoval g. nu. Praprotnik, razgovarjalo se je, kako bi se čez 7 let praznovala Slomškova stoletnica. Sklenilo se ni nič stalnega, a stavili so se razni nasveti. G. ravnatelj Schreiner je nasvetoval, naj se izda o tej priliki Slomškov album, v katerem bi bilo znanstveno ocenjeno njegovo pedagoško delovanje. G. nu. Strel se je pridružil temu nasvetu ter ob enem naznanil, da ima „Ptujško učiteljsko društvo“ v ta namen že nabranih 150 gld. Dalje je predlagal g. Praprotnik, da bi „Zveza“ pričela izdajati Slomškove spise za mladino in g. Dimnik pa je nasvetoval, naj se iz prebitka zbira sklad za Slomškovo ustanovo, katere obresti bi se uporabljale za nagrade marljivim pisateljem pedagoških spisov. Vse te nasvete vzel je novi odbor obstoječ iz gg. Schreiner, (predsednik), prof. dr. Bezjak, prof. Koprivnik, Nerat, Podobnik, Lapajne, Dimnik in Krajnik z obljubo na znanje, da jih bude upošteval.

V odseku za šolsko vrtnarstvo je predaval prav temeljito g. prof. Koprivnik ter bil tudi izvoljen predsednikom tega odseka. — Odsek za razna učila si je izbral svojim načelnikom g. Nerata.

Po 10. uri dodoljne smo si ogledali pod vodstvom g. ravnatelja Schreinerja razstavo učil na mariborskem učiteljski. Lepi in ukusno urejeni predmeti so naredili na vsacega najboljši vtisek tembolj, ker razstavljeni predmeti niso tovarniško delo, temveč po večini plod učiteljev in učencev. Take razstave vlečejo in vspodbujajo gledalca k enakemu delu, ker to storiti, kar so že drugi brez strojev storili, tirja od sleharnega že prirojeni ponos. A ti predmeti niso samo lično izdelani, temveč tudi popolnoma ustrezajo svojemu namenu, ker so izdelovalci vse na nje obesili, kar jim je veleta večletna praksa. Na njih najdeš vse to, kar moraš ukažeti mladini lehkim načinom pokazati in ji trdno vtisniti v spomin. In to je velik korak novodobne pedagogike, katerega je storilo vzorno mariborsko učiteljske. Čestitamo!

G. prof. Koprivnik pa nam je razkazal vzorno urejeni vrt učiteljske.

Po banketu ob 3. uri popoldne se je pričelo glavno zborovanje v dvorani pri Gambrinu, katera je bila jako ukusno ozaljšana s podobo A. M. Slomška, Komenskega, Herbarta, Heberta, Preširna, Vodnika, Stritarja, Sim. Gregoričiča in Jurčiča; med podobami

pa so bili nabiti grbi z zastavami slovenskih mest in pokrajin. Ko se je do sleharnega kotička napolnila prostorna dvorana, otvoril je g. predsednik Ribnikar zborovanje s pristrčnim pozdravom na vse prisotne ter je izrazil veselje nad tolikim obiskom. Število udeležencev jasno kaže, da se slovensko učiteljstvo zaveda svojih dolžnostij, ker se ne ustraši stroškov za povzdigo svojega ugleda. Slovensko učiteljstvo ne išče prepira, temveč le resno delo, s katerim se želi popeti do dostojne višine. Resno in uspešno delovanje v prid slovenski mladini, kar je naša prva naloga, bodi naš najboljši spremljevalec in varuh proti sovražnim napadom. Svoj nagovor pa sklene s trikratnim „Slava-klicem“ na presvetlega cesarja Franciška Jožefa I., kateremu klicu se navzočni z največjim navdušenjem pridružijo.

Z istim navdušenjem se sprejme predlog g. nu. Praprotnika, da se odpošlje brzojavnim putem udanostna izjava slovenskega učiteljstva presvetlemu cesarju, kar se je takoj zgodilo.

Sedaj se je spominjal predsednik tekom leta umrlih društvenikov, ter je prosil, naj navzočni v znak žalosti vstanejo raz sedeže, kar se tudi zgodi.

Ko se je konstatirala sklepčnost zborovalcev, prevzame besedo g. Nerat, kateri kot predsednik „Učiteljskega društva za mariborsko okolico“, zborovalce najpristrčneje pozdravi.

Za njim je poročal g. ravnatelj Schreiner o najnovejših reformatornih težnjah na pedagoškem polju*. Vsestransko, pedagoško premišljen in prijetno prednašan govor je bil vsem navzočnim izvanreden duševen užitek. Dolgo trajajoče ploskanje in „Živio-klici“ doneli so po končanem govoru po dvorani kot izraz notranjih čutil poslušalcev. O govoru samem ne omenim drugega, nego izrazim naj le občno željo, da bi ga blagovolil g. ravnatelj priobčiti.

Tudi drugo poročilo g. nu. Leban: „Kaj in kako naj čita mladina?“ so zborovalci z odobravanjem sprejeli.

Ko se je na podstavi Lebanovega poročila izvolil „ocenjevalen odsek za mladinske spise“ (gg. Dimnik, Frenensfeld, Judnič, Kosi in Leban), zaključil predsednik zborovanje z željo, da bi letošnje zborovanje donášalo mnogo koristi ter da bi se prihodnje leto zopet zdravi in veseli snidili.

Po glavnem zborovanju so določili delegatje prihodnje zborovanje na drugo polovico meseca velikega srpana ter izrazili željo, da bi se VI. glavna skupščina vršila v Gorici.

V upravni odbor so bili jednoglasno voljeni: 1. Nadučitelj Vojteh Ribnikar predsednikom; 2. Ravnatelj Ivan Lapajne I. podpredsednikom; 3. Nadučitelj Francišek Praprotnik II. podpredsednikom; 4. Učitelj Armin Gradišnik I. tajnikom; 5. Učitelj Jožef Šega

II. tajnikom; 6. Nadučitelj Krnc blagajnikom; 7. Nadučitelj Miha Nerat urednikom Popotnika; 8. Odborniki za Štajersko so bili izvoljeni nadučitelja Fr. Koebek in Ant. Porekar ter učitelj Jožef Freuensfeld. 9. Odbornikoma za Kranjsko sta bila izvoljena nadučitelj Luka Jelenec in učitelj Jakob Dimnik. 10. Odbornikom za Primorsko so bili izvoljeni nadučitelja Mate Kante in Peter Medvedšek ter učitelj Kristijan Bogatec.

Ob 8. uri zvečer se je pričel na vrtu pri Gambriinu koncert s sodelovanjem južno-železniške godbe, mešanega zbora čitalniškega in tamburašev. Jako dobro obiskan in živahen koncert je počastilo razven Mariborčanov tudi mnogo gg. duhovnikov. Med koncertom se je prebralo nad 20 brzobjavnih pozdravov, ki so došli med zborovanjem. Tudi je naznanil predsednik, da se je deputacija upravnega odbora poklonila g. okrajnemu glavarju in prevzvišenemu vladiki Mihaelu Napotniku, kateri je deputacijo prav ljubeznjivo sprejel ter jej izročil tvoj pozdrav vsemu slovenskemu učiteljstvu, kar je učiteljstvo jako razveselilo.

Drugi dan ob 1/29. uri so se udeležili zborovalci sv. maše za našega preljubljenega vladarja. A. K.

Iz Kranja. „Učiteljsko društvo za kranjski šolski okraj“ zboruje dne 5. vinotoka v Kranji. Začetek ob 10. uri zjutraj s sledečim vspešnim:

1. Nagovor predsednikov.
 2. Poročilo tajnikovo.
 3. Poročilo blagajnikovo in volitev treh pregledovalcev računov.
 4. Volitev sedem udov v društveno vodstvo.
 5. Posamezni predlogi.
- K obilni udeležbi vabi odbor.

Iz postojnskega okraja. Sedma glavna skupščina učiteljskega društva za postojnski šolski okraj se je vršila prav sijajno v prijaznem Trnovem pri Ilirski Bistrici dne 2. vel. srpana 1893 v navzočnosti 17 pravih članov in 5 gostov. Gospod predsednik Zarnik pozdravi navzočne, obžaluje, da je samo jedna gđ. učiteljica prišla in opominja vse društvenike k skupnemu, složnemu delovanju v blagor slovenske mladine, šole in domovine po geslu „naprej“.

Gospod tajnik Judnič obširno poroča o društvenem delovanju l. 1892/3. in stavi sledeči predlog:

Dve očesi se nam zrcalite v našem obličju, ki sta nam gotovo narvečji dar božji; te pa čuvajmo, da ne izgubita luči in svita. Tudi naš učiteljski stan ima dve očesi, dva bisera, šolsko družbo „sv. Cirila in Metoda“ in naš „Učiteljski dom“ in spe, zgradbo naše dične „Zveze“.

Za Ciril-Methodovo družbo je naše društvo kot ustanovnik vplačalo l. 1892. deset gld., na „Učiteljski dom“ pa do letos še mislili nismo. O „Učiteljskem domu“ bilo je vodstvo našega društva po vsem družih mislij nego pedagogiško društvo v Krškem. Ker je pa

ideja „Učiteljskega doma“ tako vzvišena, tako krasna, da jo mora odobravati vsak vesten učitelj in vsak prijatelj šole in učiteljstva, ker je Ciril-Melodova družba v slovenskem narodu itak tako priljubljena, kakor nobena druga, tedaj stopim danes pred slavni občni zbor s predlogom:

Učiteljsko društvo za postojnski šolski okraj pristopi kot pokrovitelj šolski družbi „sv. Cirila in Metoda“ in „Učiteljskemu domu“.

Vsota dve sto goldinarjev se pa pokrije sledeče:

1. Vsak učitelj in vsaka učiteljica plača vsako leto jedno krono za „Ciril-Methodovo družbo“ in jedno krono za „Učiteljski dom“.

2. Vsako leto vplača naše društvo od društvenega premoženja za družbo „sv. Cirila in Metoda“ deset gld. in za „Učiteljski dom“ deset gld.

3. Vsak društvenik spodbujaj prijatelje šole in učiteljstva, da v ta blag namen darujejo vsaj jedno krono vsako leto.

Ti letni doneski nalože se na ime našega društva v dveh knjižicah v mestno hranilnico v Ljubljani.

Hranilno knjižico „Ciril-Method“ shranjuje g. tajnik. — Hranilno knjižico „Učiteljski dom“ shranjuje g. društveni predsednik.

Vsota sto gld. za „Ciril-Methoda“ se bo izplačala le tedaj, ako bo ta šolska družba v tem smislu delovala, kakor do sedaj.

Vsota sto gld. za „Učiteljski dom“ se bo izplačala, kedar se bo poslopje staviti začelo. Ako se pa namen „Ciril-Methodove družbe“ spremeni, ako se „Učiteljski dom“ zidati ne bi začel, pa ostaneta obe vsoti kot glavnicata društva za postojnski šolski okraj in se v druge svrhe porabiti ne smeta.

Tajnikovo poročilo je bilo brez debate z dobrokličji sprejeto, a o njegovem predlogu sklepala bo osma glavna skupščina v Vipavi l. 1894., ker je g. Rustija stavljal v tem smislu svoj predlog.

Iz blagajnikovega poročila povzamemo, da ima društvo premoženja 215 gld. 18 kr., kateri račun so trije pregledovalci potrdili.

Jednoglavno je bilo sklenjeno, da l. 1893/4. društveniki plačajo samo 1 gld. društvenine.

Referat g. Jelena o „Lavtarjevem računskem stroju“ bil je obširno in temeljito izdelan, kakor tudi resolucija, da je ta računski stroj zelo vporaben in da ga naj vse šole si kupijo, po daljši debati s pohvalo sprejeta.

V knjižnični presojevalni odsek so bili izvoljeni: gg. Zarnik, Judnič, Trošt, Jelenec, Požar.

V društveno vodstvo so bili izbrani: gg. Zarnik, Judnič, Trošt, Jelenec, Zaman, Rustija Jože, Rudolf Ivan. Na to zaključil g. predsednik zborovanje s trikratnim „Slava“ na presvitlega cesarja, na kar ves zbor zapoje cesarsko pesem. Bog daj, da bi nam to zborovanje doneslo mnogo krasnega evetja in sadja in da bi naše društvo vedno krepkeje postajalo učiteljstvu v čast!

Davorin Judnič.